

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: **B.K.**
proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 10. 2024, o invalidním důchodu,
takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 18. 10. 2024, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 16. 8. 2024, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žalovaná odňala žalobci od 8. 9. 2024 invalidní důchod. Podle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) ze dne 7. 8. 2024 totiž míra poklesu žalobcovy pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pouze o 30 %. Žalobce tak již není invalidní dle § 56 odst. 1 písm. a) a § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).
2. Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí podal námitky, které žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 18. 10. 2024, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M. P.

3. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

II. Žaloba

4. Žalobce nesouhlasil s napadeným rozhodnutím. Z obsahu podání plyne, že navrhoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
5. Žalobce namítal, že zdravotní potíže má stále stejné, bolestmi trpí každý den, někdy i v noci. K potížím beder se přidaly také potíže s krční páteří a i další potíže, na které již poukazoval. K tomu konkrétně popsal zdravotní potíže, se kterými se nyní potýká. Zdůraznil, že má také potíže s levým kotníkem, jehož bolest ho omezuje v chůzi.
6. Žalobce dále zaslal soudu vyjádření, ve kterém popsal problémy s ramenem a krční páteří a dodal, že léčba po aplikaci injekcí nezabrala. Má obavy z operace ramene. Má také středně těžké astma.

III. Vyjádření žalované

7. Žalovaná ve vyjádření uvedla, že v daném případě nebylo prokázáno, že by byl žalobce nadále invalidní ve smyslu zákonné úpravy. Klíčové jsou vždy prokázané poruchy, nikoliv subjektivní pocity a holá prohlášení. Bez povšimnutí posudkový lékař přitom neponechal žádné objektivizované okolnosti – výskyt přidružených, posudkově relevantních omezení byl zohledněn v souladu s § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), navíc v maximální přípustné výměře (srov. § 3 odst. 3 téže vyhlášky). Shledané dominantní postižení na úrovni funkčního postižení lehkého posudkový lékař jednoznačně osvětlil, jeho tíži současně zdůraznil volbou horní hranice rozpětí určené položky. Správní rozhodnutí a lékařské posudky vycházely ze shromážděných lékařských podkladů (včetně nového nálezu neurologického a ortopedického ze září 2024).
8. Podle žalovaného nebyla žaloba důvodná, proto navrhoval, aby ji krajský soud zamítl.

IV. Obsah správních spisů

9. V průběhu řízení si krajský soud vyžádal správní (posudkový) spis žalobce a také správní (dávkový) spis žalované, z nichž vyplývají následující skutečnosti.
10. Žalobce byl invalidní pro invaliditu prvního stupně s trvalou platností. Dne 3. 7. 2024 podal žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu.
11. Lékař IPZS Frýdek-Místek posoudil zdravotní stav žalobce a v posudku ze dne 7. 8. 2024 vyslovil závěr, že žalobce není invalidní dle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Dle posudku již nejde o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobce pouze o 30 %. Den zániku invalidního důchodu stanovil na 5. 8. 2024. Dne 14. 8. 2024 vydal opravný posudek s totožným závěrem, pouze změnil den zániku invalidního důchodu na 7. 8. 2024.

12. S ohledem na závěry výše uvedeného posudku žalovaná prvostupňovým rozhodnutím odňala žalobci od 7. 8. 2024 invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. a) a § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.
13. Proti prvostupňovému rozhodnutí brojil žalobce dne 19. 8. 2024 námitkami, ve kterých uvedl, že nesouhlasí s posouzením jeho zdravotního stavu.
14. Zdravotní stav žalobce pro účely námitkového řízení posoudil lékař IPZS. Podle posudku ze dne 8. 10. 2024 žalobce nebyl shledán invalidním dle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Nejde již o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Shledal, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobce pouze o 30 %.
15. Na základě posudku o invaliditě ze dne 8. 10. 2024 vydala žalovaná dne 18. 10. 2024 žalobou napadené rozhodnutí, proti kterému žalobce brojí žalobou.
16. Součástí správního spisu nejsou žádná jiná rozhodnutí týkající se žádosti žalobce ze dne 3. 7. 2024 ani jakýkoliv doklad o zahájení řízení o odejmutí invalidního důchodu z moci úřední.

VI. Posouzení věci krajským soudem

17. Krajský soud poté, co ověřil, že žaloba byla podána včas, že je věcně i místně příslušným soudem a že napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. Zkoumal přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného [§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.)]. Krajský soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť shledal, že zde jsou důvody pro postup podle § 76 odst. 1 s. ř. s.
18. **Žaloba je důvodná.**
19. Krajský soud se nejprve zabýval procesní rovinou správního řízení předcházejícího vydání napadeného rozhodnutí. Je tomu tak proto, že správností závěrů žalované, že zdravotní stav žalobce neodpovídá žádnému stupni invalidity, má smysl se zabývat jen tehdy, jestliže žalovaná byla z hlediska procesního práva oprávněna tento závěr promítnout do výroku napadeného rozhodnutí (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2021, č. j. 49 Ad 17/2021–23).
20. Podle § 81 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „organizační zákon“), se řízení o změně poskytování nebo výše již přiznané dávky důchodového pojištění zahajuje na základě písemné žádosti nebo z moci úřední orgánem, který je příslušný k rozhodnutí o této změně, není-li stanoveno jinak.
21. Krajský soud při řešení výše uvedené procesní otázky vycházel z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu. Otázkou vymezení předmětu správního řízení se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 10. 1. 2013, č. j. 4 Ads 108/2012–31, č. 2815/2013 Sb. NSS, ve kterém dospěl k následujícímu závěru: *„Bylo-li správní řízení zahájeno na základě žádosti účastníka řízení, musí správní orgán o takové žádosti rozhodnout. Učinil-li žalobce ve své žádosti předmětem správního řízení změnu výše přiznané dávky (invalidního důchodu), byla Česká správa sociálního zabezpečení v daném řízení oprávněna rozhodovat jen o výši invalidního důchodu, nikoliv však o nároku na tuto dávku, resp. o odnětí dávky.“* Podobný závěr vyjádřil Nejvyšší správní soud i v rozsudku č. j. 3 Ads 99/2012–33: *„V projednávané věci bylo na*

základě žádosti žalobkyně zahájeno řízení o zvýšení dávky podle § 81 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Obsahem žádosti byl vymezen předmět řízení ve smyslu § 37 odst. 2 a § 45 odst. 1 správního řádu, jediné v tomto rámci se tedy mohl správní orgán pohybovat při řízení, které podle § 9 správního řádu o žádosti vedl, a při rozhodnutí, které ve věci podle § 86 zákona č. 582/1991 Sb. ve spojení s § 67 správního řádu vydal. "Z obdobných úvah vycházel NSS také např. v rozsudku ze dne 11. 10. 2013, č. j. 4 Ads 42/2013-43, či ze dne 11. 7. 2013, č. j. 6 Ads 13/2013-66. Výše uvedená judikatura se týkala případů, kdy žalovaná v řízení o žádosti o změnu výše invalidního důchodu z vlastní iniciativy vykročila z rámce vymezeného žádostí a žadateli invalidní důchod zcela odňala, ačkoliv k takovému postupu je třeba z úřední povinnosti zahájit samostatné řízení.

22. Procesní situace předcházející vydání nyní napadeného rozhodnutí je s případy, které posuzoval Nejvyšší správní soud, obdobná či totožná. Z obsahu správního spisu jasně plyne, že prvostupňové i napadené rozhodnutí byla vydána v řízení zahájeném na žádost žalobce ze dne 3. 7. 2024 o změnu (zvýšení) invalidního důchodu z důvodu tvrzeného zhoršení zdravotního stavu. Správní spis totiž neobsahuje žádná jiná rozhodnutí, jimiž by bylo o této žádosti rozhodnuto, a vydaná rozhodnutí ani nezmiňují, že došlo k zahájení řízení z moci úřední. Posudky provedené žalovanou pak jednoznačně hovoří o posouzení zdravotního stavu žalobce na základě jeho žádosti o změnu výše invalidního důchodu.
23. Není tedy pochyb, že shora citované závěry Nejvyššího správního soudu bez dalšího dopadají i na řízení předcházející vydání napadeného rozhodnutí. Napadené rozhodnutí zjevně vybočilo z předmětu řízení zahájeného na základě žádosti žalobce. Uvedený postup přitom představuje závažnou procesní vadu, která opravňuje soud ke zrušení napadeného rozhodnutí i bez nařízení jednání ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.
24. Krajský soud tak uzavírá, že v posuzované věci správní orgány překročily předmět řízení. Ve věci se jednalo o řízení o žádosti žalobce o změnu výše přiznaného invalidního důchodu. O této žádosti byla povinna žalovaná rozhodnout, což však neučinila, přičemž vybočila z předmětu řízení a invalidní důchod odejmula. Krajský soud zdůrazňuje, že je vždy třeba rozlišovat předmět řízení, tedy zda jím byl nárok na dávku (v řízení zahájeném z moci úřední) či žádost o změnu výše invalidního důchodu. Nejedná se o totožnou věc. Žalovaná tak byla oprávněna v řízení o žádosti žalobce rozhodovat jen o změně výše invalidního důchodu, nikoliv však o nároku na tuto dávku jako takovém. Shora uvedené závěry však nebrání žalované zahájit z úřední povinnosti nové řízení o odnětí dávky.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

25. Žalovaná ve správním řízení nerespektovala předmět řízení vymezený podanou žádostí. Krajský soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 78 odst. 1 a 3, 4 s. ř. s.]. V dalším řízení je žalovaná povinna vycházet z následujícího právního názoru soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Bude tedy povinna prvostupňové rozhodnutí změnit tak, aby konečné rozhodnutí respektovalo předmět řízení vymezený podanou žádostí. Bude-li chtít odejmout žalobci invalidní důchod, bude nezbytné, aby zahájila příslušné správní řízení z moci úřední.
26. O nákladech řízení krajský soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měl plný úspěch ve věci žalobce, proto má právo na náhradu nákladů řízení.

Žalobce však úhradu nákladů vůči ve věci neúspěšné žalované nepožadoval. Ani ze spisu není zřejmé, že by žalobce nějaké náklady v soudním řízení vynaložil (věc je osvobozena od soudního poplatku a žalobce nebyl zastoupen). Soud tedy ve vztahu k žalobci rozhodl o náhradě nákladů řízení tak, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok II.). Neúspěšné žalované právo na náhradu nákladů řízení nenáleží (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 18. června 2025

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně